HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Onderwerp: Consultatie concept Uitvoeringsbeleid VTH 2027-2030
Datum vergadering: 27-10-2026
Registratienummer: 2097859 versie 3

Consultatienota

Onderwerp
Consultatie concept Uitvoeringsbeleid VTH 2027-2030

Consultatievragen

1. *Wat vindt de commissie van de opgenomen strategieën voor preventieve communicatie en regulering in het uitvoeringsbeleid?*
2. *Wat vindt de commissie van de voorgestelde inzet van VTH ten behoeve van de doelen voor waterveiligheid, watersysteem (incl. waterkwaliteit) en waterketen?*

Inleiding
Met deze nota wordt de commissie geconsulteerd over het concept Uitvoeringsbeleid VTH 2027-2030 (bijlage 1, DM 2099002, hierna: concept uitvoeringsbeleid). De commissie wordt gevraagd richting mee te geven over de voorgestelde inzet van regulering en VTH als instrument voor het bereiken van de waterbeheerdoelen. De inbreng van de commissie wordt betrokken bij de definitieve versie die door het dagelijks bestuur wordt vastgesteld.

We stellen nieuw beleid op voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Het huidige Uitvoeringsbeleid VTH 2021-2026 loopt eind dit jaar af. Het Uitvoeringsbeleid VTH staat niet op zichzelf, maar is een fundamenteel onderdeel van de VTH beleidscyclus. Het vormt daarin het strategisch beleidskader en geeft invulling aan de wettelijke verplichting (Omgevingsbesluit art. 13.5 lid 1) voor een vastgestelde uitvoerings- en handhavingsstrategie. Daarin moeten doelen voor de uitvoering van de VTH-taken zijn opgenomen en de werkzaamheden die daarvoor worden uitgevoerd.

In mei 2026 is de Startnotitie Uitvoeringsbeleid VTH unaniem vastgesteld door het algemeen bestuur, onder voorwaarde dat het concept Uitvoeringsbeleid aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd. Deze consultatienota geeft daar invulling aan.

Voorliggend concept Uitvoeringsbeleid is opgesteld aan de hand van de volgende kaders:

- Visie op de inzet van VTH voor de waterschapsdoelen (bijlage 2, DM 1743481)
- Waterbeheerprogramma 2022-2027
- Evaluatie Uitvoeringsbeleid VTH 2021-2026 (bijlage 3, DM 2099003)
- Startnotitie Uitvoeringsbeleid VTH (bijlage 4, DM 2077659)

Zoals we in de evaluatie concluderen, blijven de meeste uitgangspunten uit het huidige uitvoeringsbeleid relevant voor de komende beleidsperiode. Wel nemen we aantal verbeterpunten en nieuwe ontwikkelingen mee. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het huidige uitvoeringsbeleid op een rij:

- De VTH-doelen zijn per instrument geconcretiseerd: dit biedt meer houvast voor sturing op resultaat.
- Er is – naast de reeds bestaande strategie voor preventieve communicatie – een extra strategie opgenomen voor regulering. De winst zit namelijk aan de voorkant: duidelijke, uitlegbare regels, doelen en communicatie daarover, liggen aan de basis van een effectieve uitvoering van VTH.

- De gedoog- en sanctiestrategie en bijlage ‘handhaving eigen werk en andere overheden’ zijn ondergebracht in de handhavingsstrategie. Dit betreft geen inhoudelijk wijziging, maar daarmee is de interne werkwijze bij handhaving eigen werk geen onderdeel meer van het uitvoeringsbeleid.
- De actualisatiestrategie is ondergebracht in de strategie vergunningen. Dit betreft geen inhoudelijk wijziging.
- Een nieuwe opzet voor de risicoanalyse/prioritering: voor (veelvoorkomende) activiteiten is de impact op de verschillende waterbeheerdoelen opgenomen. Zie de matrix in bijlage 2 in het concept uitvoeringsbeleid. Daarmee wordt de opgave vanuit juridische scan/Actieplan KRW geborgd, om het beleid in lijn te brengen met KRW. Dat wil zeggen dat alle activiteiten getoetst worden aan impact op/risico’s voor de waterkwaliteit (en andere doelen op het gebied van waterbeheer).
- We volgen de LHSO, dus passen niet (per definitie) primair bestuursrecht toe. In de praktijk kan het daar alsnog op neer komen, maar dit is niet het uitgangspunt.
- De bedragen in de ‘richtlijn hoogte bepaling dwangsom’ (bijlage 7 in het concept uitvoeringsbeleid) zijn geïndexeerd en er is een minimumbedrag opgenomen.
- Onderdelen uit de ‘oplegger’ bij het huidige uitvoeringsbeleid (vastgesteld door DB op 25 maart 2025, DM 2054959: werkwijzen, afstemming strafrecht en beoordelingsregels) zijn opgenomen in het concept uitvoeringsbeleid.

Toelichting op de consultatievragen

1. **De winst zit aan de voorkant**
   Het vaststellen van een strategie voor de uitvoering van de taken vergunning, toezicht en handhaving is verplicht in het Omgevingsbesluit (artikel 13.5 uitvoerings- en handhavingsstrategie). De inzet op preventieve communicatie, regulering en dienstverlening zijn geen verplichte/standaard onderdelen hiervan. Gezien de impact van deze instrumenten op de ‘basis VTH taak’ (het beoordelen van/beslissen op vergunningen, afhandeling van meldingen, stellen van maatwerkvoorschriften, uitbrengen van advies, voorbereiden en uitvoeren van toezicht op naleving, opleggen van sancties), kiezen we ervoor deze wel op te nemen in het uitvoeringsbeleid. Op deze manier worden ze in samenhang effectief ingezet, ten behoeve van de waterbeheerdoelen.

   Voor preventieve communicatie en regulering is daarom een aparte strategie opgenomen. Hiermee sluiten we aan bij de visie van het algemeen bestuur op de inzet van VTH: de winst zit aan de voorkant. Het opnemen van een strategie voor regulering is een logisch uitwerking van de visie op VTH (‘Het waterschap investeert in een blijvende goede waterschapsverordening, als voorkant en basis voor VTH’) en ontwikkeling van het programma Waterschapsverordening de afgelopen jaren. Dat wil niet zeggen dat we minder handhaven, wel dat we zorgen voor meer samenhang in de inzet van het VTH-instrumentarium en we toezicht en handhaving gerichter in kunnen zetten daar waar dat nodig is.

2. **Bijdrage aan de waterbeheerdoelen**
   De watertaken vormen de basis van ons werk, namelijk:

   - **Waterveiligheid**: beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan een veilige leefomgeving.

   - **Watersysteem**: zorgen voor voldoende, schoon, gezond en goed verdeeld oppervlaktewater en grondwater, passend bij de kenmerken en grenzen van het gebied.

- **Waterketen**: inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater en bijdragen aan volksgezondheid, waterkwaliteit, energie en circulariteit.

Met regulering en de uitvoering van VTH beschermen we het waterbeheer en onze assets. Daaruit leiden we de volgende doelen voor het waterbeheer af, waar VTH aan bijdraagt:

Watertaak	*Doel*
Waterveiligheid	Het behouden en versterken van (het beschermingsniveau van) de waterveiligheid
	Het voorkomen van wateroverlast
Watersysteem	Het beschermen van de infrastructuur van het oppervlaktewatersysteem
	Het beschermen en versterken van het grondwatersysteem
	Het beschermen en verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit
Waterketen	Het beschermen van een robuuste en duurzame werking van de rwzi's

In voorliggend concept uitvoeringsbeleid leggen we de koppeling tussen activiteiten buiten en het risico voor de doelen voor het waterbeheer. Met doelgerichte regelgeving en risico-gestuurde inzet van het instrumentarium, dragen we in de VTH uitvoering bij aan doelen. Dat doen we door middel van:

- Preventieve communicatie over regels, risico's en achterliggende waterbelangen, die het waterbewustzijn vergroot, naleefgedrag stimuleert en bijdraagt aan het realiseren van de waterbeheerdoelen.
- Duidelijke, uitvoerbare, naleefbare en actuele regelgeving die bijdraagt aan het realiseren van de waterbeheerdoelen.
- Rechtszekere, tijdige en kwalitatief goede vergunningverlening en advisering die bijdraagt aan het realiseren van de waterbeheerdoelen.
- Effectief, risicogericht en informatie-gestuurd toezicht op naleving van de regelgeving die bijdraagt aan het realiseren van de waterbeheerdoelen.
- Consequente handhaving die bijdraagt aan het realiseren van de waterbeheerdoelen.

Financiën
Het concept Uitvoeringsbeleid is opgesteld met als uitgangspunt de huidige financiële kaders, zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2026 met doorwerking naar de (concept) begroting voor 2027. Als er door de geschetste externe ontwikkelingen of interne prioritering daar komende jaren meer of minder financiële middelen nodig zijn, wordt dat via de planning- en control cyclus aan het algemeen bestuur voorgelegd.

Juridische aspecten
Het Uitvoeringsbeleid VTH is een verplicht onderdeel van de Kwaliteitscriteria VTH (strategische cyclus big-8) en moet voldoen aan de eisen uit het Omgevingsbesluit artikel 13.5 (uitvoerings- en handhavingsstrategie), artikel 13.6 (inhoud uitvoerings- en handhavingsstrategie) en artikel 13.7 (nadere inhoud handhavingsstrategie). In het Uitvoeringsbeleid zelf is het juridisch kader opgenomen, op basis waarvan de VTH-werkzaamheden worden uitgevoerd.

Communicatie
Het concept Uitvoeringsbeleid wordt afgestemd en gedeeld met de VTH ketenpartners.

Het definitieve Uitvoeringsbeleid VTH 2027-2030 wordt gepubliceerd op overheid.nl, gedeeld op intranet en gedeeld met de provinciale toezichthouders vanuit het interbestuurlijk toezicht omgevingsrecht.

Bijlagen

1. Concept Uitvoeringsbeleid VTH 2027-2030 (DM 2099002)
2. Visie op de inzet van VTH voor de waterschapsdoelen (DM 1743481)
3. Evaluatie Uitvoeringsbeleid VTH 2021-2026 (DM 2099003)
4. Startnotitie Uitvoeringsbeleid VTH (DM 2077659)